

DEO DUCERE
MEDITATIO S. EVANGELII.

DOMINICÆ IV.
POST TRINITATIS.

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberibrem textus, cum opus est,
explicationem. & Heterodoxorum refutationem.

QUAM

In Regia Aboënsi Academia.

PRESIDE

DN. ÆSCHILLO PETRÆO

S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore.

Examini subjicit, in Auditorio Majori, horis solitis

Ad diem 14 Novemb: Anni 1651.

JONAS NICOLAI SPORLINUS
SMOLANDUS

Lyra in hunc modum.

Quis quidem modis incerta quo animo fiant, quia bene & male possunt fieri. Nescimus
etiam qualis futurus est qui nunc apparet malus, de cuius correctione desperare
cum quo quasi abiectum reprehendere temerarium est. De apertis quo bono
animo fieri non possunt: Permittitur nobis Judicare.

Lutherus in hunc Locum.

Cui igitur mundi & carnis exemplum potius patris caelestis, quid aliud agit, quam ut pro
gratis iram Dei sustineat, pro Deo misericordie infensissimum & truculentissimum
experiat.

A B O Æ

Excudebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno. 1651

VIRIS

*Reverendis doctissimis & humanissimis ut &
prudentissimis Dominis*

Dn. BOETIO MURENIO

*Ecclesiæ Saltvicensis Pastori meritissimo ut & totius
tractus Alandensis Præposito gravissimo:*

Dn. ERICO N. NYCOPENSI

*Pastori in Foglöö vigilantissimo ut & Nuiritio suo li-
beralissimo.*

Dn. Jonæ Ivari Copingensi Tra-

ctatus Alandensis Nomotetæ perassiduo,

Dn. Erico Erici Portulino in Foglöö

Verbi Dei comministro fidelissimo.

Dn. Samueli N. Nam in regio Ju-

*dicio Aboensi auscultanti dexterrimæ patrioræ suo
perfideli.*

Dn. Carolo Erici Portulino artiü

liberalium Studiofo indefesso.

*Dominis Mecænatibus fautoribus benefactoribus &
amicis plurimum honorandis, colendis Sacram hanc Evange-
lij meditationem officiose inscribis & offert*

Respondens

JONAS N. SPORLINUS

MEDITATIO TEXTUS.
DOMINICÆ IV.
POST TRINITATIS

In Sanctæ & Summæ laudandæ TRINITATIS, MATRIS,
FILII & SPIRITVS SANCTI Nomine.

ECce quam bonum & iucundum habitare fratres
in unum: sicut unguentum in capite quod descen-
dit in barbam, barbam Aaron; quod descendit in eram vesti-
menti ejus; Sicut ros Hermon qui descendit in montem Sion,
quoniam illic mandavit Dominus benedictionem & vitam
in seculum, Psal: 133. v. 1. & seqq. Quibus verbis Plato
multa commendat concordiam inter homines, quod
bonum & iucundum est, quod fratres habitant in unum, non
solū fratres naturales sed etiā concives & vicini. Habitare
inquit Lutherus, in unum id est, cum divites, potentes,
Sancti, sapientes, sufferunt & complectuntur pauperes,
humiles, peccatores, & stultos. Quam vero bonum
hoc sit & iucundum Psal. multa duobus si similitudinibus de-
clarat. Quod hæc concordia fratrum sit instar præti-
si balsami fluentis ex Arnois capite in ejus barba & ejus
vestes: Altera similitudo est hæc: Concordia fratrum
est instar descensus rosis ex monte Hermon in montem
Sion. Quam gratum sit oleum hominibus, in propa-
tulo est. Et quod ab hominibus amatur enim, effuso
oleo comparatur Cant. 1. Quasi oleum effusum non
recusat eum. Item tam libenter ab omnibus auditur
nomen tuum, quam ab omnibus amatur oleum bonum.

Præterea in hoc Psalmo concordia fratrum & vicinorum comparatur cum rore qui etiam gratiofus est in astate & siccitate. Unde etiam Jacob Patriarcha Gen, 21, 28. Optat de rore cœli. Quomodo autem inter fratres concorditer vivere queamus in hodierno Evangelio a Christo docetur.

O Remus autem Deum, ut hodiernum festum ita celebrare, & Evangeliumque ita meditari queamus, ut cedat in nominis divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinæ, & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in æternam beatitudinem: Dicamus igitur, Pater noster &c.

EVANGEL: Luc, 6 vers. 36.

EStote misericordes, sicut & pater vester misericors est. Nolite iudicare, & non condemnabimini: Nolite condemnare, & non condemnabimini: remittite & remittetur vobis. Date & dabitur vobis: mensuram bonam & confertam & concussam atque exundantem dabunt in sinum vestrum, eadem quippe mensura quia metimini, metientur alij vobis. Dicebat autem illis similitudinem, nunquid potest cæcus cæcum ducere? Nonne ambo in foveam cadunt? Non est discipulus supra Magistrum suum perfectus autem omnis erit sicut Magister ipsius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui; Trabem autem que in oculo proprio est, non animadvertis? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, frater, sine eijciam festucam que in oculo tuo est: Ipse in oculo tuo trabem

non videns? Hypocrita, eijce primum trabem ex oculo tuo: Et tum perspicies ut eijcias festucam qua est in oculo fratris tui.

Christus ut refert Sanctus Lucas in verbis prioribus cepit admonere suos auditores ut diligerent inimicos suos, benefacerent his, qui odissent se, ut sic ostenderet nihil desperandum esse aut expectandum. Quod nemo fecit præter Christum homines, ut inquit Luthærus, in hunc locum monet Christus ut benedicant males dicentibus sibi, orent pro calumiantibus, & præbeant percussioni in unam maxillam, etiam alteram, non prohibeant tunicam volenti auferre: omnes vindictæ cupidos intelligendo, ut dum omni petenti dent faciant alijs, prout venit sibi fieri ab ijs: in fert quoq, Christus ideo nullum esse apud Deum gratum, si diligit eos qui vicissim eos diligunt: Si benefecerint eis qui vicissim benefacere possunt. His admonitionibus subnectitur hodiernum Evangelium in quo admoniti instituitur ad misericordiam declarandam, & exercendam, ad cavendum iudicium de proximo condemnando.

Ad liberalitatem erga indigentes: proponit etiam Christus eis similitudinem aliam, ubi inquit: nunquid potest cæcus cæcum ducere, nonne ambo in foveam cadunt, Secundo quod non discipulus supra magistrum; Ille qui habet trabem in proprio oculo, non possit videre festucam in oculo alterius, nisi eijciat trabem de oculo proprio. Admonemur præcepti quinti in hoc Evangelio: non occides, hoc est proximo non ægrè faciamus, nullum vè damnium inferamus. Admonemur etiã præcepti octavi ne falsis mendacijs eum involvamus, traducamus, aut injuria aliqua afficiamus, sed eum excusemus

& omnia in meliorem partem interpretemur excita-
mur etiam ad condonationem & dilectionem proximi
juxta quintam petitionem, in qua petimus nobis remit-
ti nostra debita sicut & nos dimittimus debitoribus
nostris.

P A R T E S.

1. De Christi ad misericordiam adhortatione.
2. De operum misericordiae explicacione.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & sim-
pliciter tractare constituimus: *Omnipotens & æternus
Deus, Pater noster celestis dilectissimus, nobis omnibus benedi-
cat, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.*

P A R S P R I M A.

In qua meditamur:

I. Christi in verbo estote in-
tentionem: Dicit Christus ad auditores suos: Estote
misericordes. Hac forma admonitionis arguit & o-
stendit auditores hæc non fuisse tales, item hoc debe-
re fieri misericordis modo epvellent esse discipuli & c: di-
cit Christo video vos hæten' duros fuisse & in humanos &
non misericordes, hoc vero non decet vos, desistite à ve-
stra duritie & inhumanitate, estote misericordes. De-
us toleravit vos hætenus, non usque adeo misericordes,
nunc est temp' recipiendi. Nec dubium est, quin Chri-
stus hoc mandato præcipiat ut perseverent in misericor-
dia, & non solum incipiant bene currere, sed etiam in-
defessi sint in exercenda misericordia. Non propterea
desinereat esse misericordis, licet multos experiantur
ingratos, quib' misericordiam exhibuerunt. L. G.

L. C. 1. Hec Christi adhortatio ad misericordiam ostendit nos non esse pronos & proclives ad misericordiarum opera sed duros & in misericordes. Hoc vitium etiam contraximus ex primis parentibus: quando illi non abstinuerunt à veritatis arboris fructu: extincta tunc dilectio proximi & Dei: Ut opus sit præceptis & mandatis tanquam calcariibus ad pellendum eos ad misericordiarum exercitia, & ideo ut ait Lætherus in præfatione **N. T.** toties repetitur decalogi præceptum de diligendo Deo & proximo videlicet propter nostram frigiditatem & tarditatem ad diligendum Deum & proximum. Est etiam proch dolor fratrum dilectio rara. Id quod etiam magnam nostræ naturæ perversitatem & corruptionem arguit.

L. C. 2. Non sufficit incepisse misericordiarum exercitium, requiritur ejus continuatio & perseverantia in illius exercitio. Qui perseveraverit, usq; ad finem salvus erit. Dicit Apostolus, quosdam heretice currere, qui tamen impediuntur, postea id quod a gre ferit, Gal. 5. v. 7. Multos dicit currere in stadio, non omnes accipere præbium; monet ut ita currant ut ejus fiant participes. Hortatur Apostolus ut simus in charitate & in fidelitate Eph. 3. Piget quidem nos non raro exercere misericordiam propter hominum ingratitude nem quorum magnus est numerus. Cum Christus curavisset 10. Leprosos tantum unus ex eis ut vidit quod mundatus esset, regressus est magna voce laudans Deum; novem vero illi remanserunt. De quibus Christus: Novem a. illi ubi? Non est regressus ad dandam gloriam Deo nisi hic alia nigena. Verum non propterea bene ceptis distendum continemus cursum in misericordiarum stadio. Respiciemus autem mandatum, **Estote misericordes: Pe-**

trus aliquando certum numerum voluit scire, quoties remittendum esset proximo in nos delinquenti. Est ne inquit, satis remittere eis septies? respondit Christus: non solum septies sed, septuagies septies, hoc est quotiescunq; deliquerit contra nos. Non enim vult interitum nec perdere delinquentes nos. Sic etiã in præstanda misericordia Dei mandatum intelligendum, Exod. 23. Fecit Deus hanc legem ut quotiescunq; viderit quis bovem proximi errantem toties, reducat. Quoties viderit asinum ejus quem odit succumbere oneri, toties, debet ipsum cum onere erigere: Hoc non semel sed septies & quoties opus est. Orandus verò cum primis Deus ut oleo Spiritus sui Sancti nos inor gat ut mollescat cor nostrum ad præstandam misericordiam, alias vero nimis indurascit.

II. Patris coelestis in miseri-

cordia præstanda imitationem. Hanc inculcat Christus dicens: Estote misericordes sicut & pater vester misericors est. Primum quidem optime notandum, Deum omnipotentem, dici nostrum patrem: Sicut pater vester inquit Christus, misericors est. Hic pater in dialogo vocatur tantum Deus. Non habebis Deos alienos coram me, inquit Deus. Vocat se postea fortem zelotem visitantem iniquitatem patrum in filios in tertiam & quartam generationem. In Symbolo Apostolico vocatur pater omnipotens; Credo in Deum patrem omnipotentem factorem caeli & terræ: & in Symbolo Niceno visibilibus omnium & in visibilibus. In Oratione factorem Dominica dicitur: Pater noster qui es in caelis.

L. C. Felices tuus & beati, qui sumus hujus patris coelestis filij. Sicut pater vester inquit Christus. Ma-

gnum

gnum est habere patrem Regem, habere divitem patrem. Verum nihil est hæc prerogativa in respectu ad hanc dignitatem quod simus filij Dei. Hæc summa est nobilitas. Cæsares & Reges aliq; potentes superiorem nobilitatem non inveniunt, Illis est quoq; hic gradus supremus nobilitatis. Sed hunc habent omnes patrem: Nullus enim inter nos erit primus post hanc vitam. Omnes erimus sicut Angeli Dei. Malachias Prophetæ hinc deducit hoc argumentum. Si omnes habemus unum patrem utiq; non debet alter alterum contemnere, Malach, 2. 10 & cap. 1. Prophetæ dicit Deum capere aliud argumentum ex eo quod sit noster pater, videlicet quod velit etiam honorari a nobis & diligi Deus, ut filius honorat patrem, & servus Dominum. Si ergo pater noster ego sum inquit, ubi est honor meus,

III. Imitationis modum. vide

licet in quo imitari debemus patrem cœlestem in misericordia præstanda, ut simus ita misericordes, ut ille est misericors. In quo debeamus imitari Dei misericordiam exprimit Christus paulo ante in verbis præcedentibus dicens; & eritis filij altissimi; quia ipse benignus est super ingratos & malos. & Matth. 5. Specialius exponit quod sit bonus super ingratos & malos & super justos & iniustos, videlicet quod solem suum sinit oriri utrisq; , pluit & super utrosq; Quod sit magnum Dei beneficium, quod detur hominibus panis quotidianus. Minatur quidem Deus se clausurum cœlum propter hominum impietatem, sed non mox tamen claudit suum cælum. Non facit illum mox æneum nec terram ferream. In quibus similitudinibus & locutionibus significatur Dei longanimitas, expectans eorum qui iniqui sunt & mali

sibi gratiam conversionem, delectatur enim conversione peccatoris ad Deum magis quam nonaginta novem iustis qui non indigent poenitentia Luc. 15. In hoc vult Christus nos imitari patrem nostrum: Nam in homine nunquam talis misericordia invenitur qualis est Dei; quod Deus etiam luculenter ostendit Osee. 11. Ubi dicit suam misericordiam superare hominum misericordiam, v. 8. & 9. L. C. Bono simus animo scientes nos habere tam bonum & misericordiam patrem, non desperemus de eius larganimitate & bonitate, sed ubi ex infirmitate peccaverimus, exercebit etiam in nos misericordiam. Est misericors non omnino deserit nos neque perdit nos. Si quaeriverimus eum inveniemus eum Dert. 4. Cum primis vero Christus etiam hoc intendit, ut simus Deo patri nostro in hoc similes ut persistamus in probitate nostra & misericordia erga bonos & malos. Tobias non cessabat exercere misericordiam in suos proximos sepeliendo eos jugulatos in plateis, ubi erant captivi, quamvis ejus amici hoc dissuaderent ei, quamvis etiam cæcus factus, permansit tamen in timore Dei immobilis Tob. 2. Et de eo refertur cap. 1. 19. quod quotidie pergebat per omnem cognationem suam & consolabatur eos dividebatque unicuique prout poterat defacultatibus suis, esurientes alebat multisque vestimenta præbebat & mortuis atque occisis sepulturam solus exhibebat. Sicut itaque Tobias, Job, & alij sancti imitatores Dei erant in perseverantia in benignitate & bonitate etiam erga inimicos, sic & nos conabimur Dei & illorum esse imitatores. Et hoc est colligere ignitos carbones super caput inimici nostri Rom. 12.

SECUNDA PARS.

In prima parte audiimus adhortationem Christi ge-

*neralem ad misericordiam, in hac parte de explicatio-
na operum misericordiae docendum restat.*

In qua meditamur:

I. Misericordiae primū op⁹ cu-

meminit Christus in hodierno Evangelio. Est vero primum opus misericordiae juxta enumerationem Christi in hoc Evangelio: consistens in verbis & lingua; non judicare, non condemnare. Hujus operis explicatio-
nem suppeditat Christus hac similitudine. Quid vides festucam in oculo fratris tui; hypocrita eice primum trabē ex tuo oculo. Et quod Christus alibi dicit exprobrās Pharisæis quod colent culicē & deglutiant camelū. Hoc est tam atrociter æstimant leviora dilecta vel iufirmitas
tes quibus proximus obnoxius est, suas vero transgres-
siones & errores nolunt agnoscere. Ad hoc misericordiae opus: ne quenquam judicemus & condemnemus, hortatur nos Sanctus Jacobus, cap. 4. v. 11. & 12, His verbis nolite detrahare alteri invicem fratres mei. Qui detrahit fratri, quiq; judicat fratrem suum detrahit legi & judi-
cat Legem. Si autem judicas legem non es factor legis sed iudex. Unus est legislator qui potest perdere & liberare tu autem quis est qui judicare præsumis alterum! est ergo in hoc Christi sermone primum opus misericordiae de scribit dicens quod: Nolite judicare: & non condemnabimini, nolite condemnare & non condemnabimini. Non nō judicare & condemnare idem est quod proximum falsis mendacijs non involuere, & infamia traducere vel etiam citò credere rumori malo de proximo sparso: Id quod Deus. Exod. 23. v. 1. vetet Prohibet fidem habere rumori malo de proximo: Hujus bo-

ni operis retributionem ostendit Christus fore: quod non judicabimur non condemnabimur. Nolite inquit Christus judicare & non judicabimini, nolite condemnare & non condemnabimini.

L. C. Meminerimus juxta Christi monitum neminem esse judicandum aut condemnandum, hoc est neminem mendacis involvendū traducendum vel infamia aliqua afficiendum, scientes hoc esse misericordiae opus. Et quod hujus operis magna merces sit futura. Quod non ipsi judicabimur non condemnabimur, beati inquit dicitur, matth. 5. Misericordes quoniam misericordiam consequentur, Abstinebunt alij à judicio de nobis nec non condemnatione. Interpretabuntur alij vicissim nostras infirmitates pallio charitatis. Quod certe magnum est præmium. Quis non optat suum dictum fore in melius interpretandum.. Neq; enim ira sumus perfecti ut nihil committamus reprehensione dignum. Et cui verbum non excidit? Id quod etiam perpendens Sanctus Jacobus dixit. Nolite plures magistri fieri fratres mei, scientes quod majus iudicium sumpturi simus. In multis enim offendimus omnes, si quis in verbo non offendit hic perfectus est vis potens etiam fræno circumducere totum corpus; Vide v. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. usq; ad finem capitis. Notandum quod Sanctus Jacobus etiam utitur eadem voce. Nolite inquit fratres mei plures magistri fieri. Nolite vos qui neq; iudices estis in foro politico & non estis doctores in Ecclesijs, qui non estis patres & matres familias, aliorum mores qui vobis non sunt subditi rigorosè censere, judicare & condemnare. Erit vobis hæc misericordia ut alij vicissim parcant vobis calumnijs & de famationibus nono nerabunt, Habèus vicinos bonos, nostram in me-

liorem part interpretantes. Conversationem id pars est
p̄inis quotidiani; quia Deo etiam petendus. Est enim
beatitudo servatum esse à mala lingua, Syr. 28. 23. 24.
25. 29. 27.

II. Alterum misericordiæ o-

p̄. Alterū Cujus Christi in hoc Evangelio meminit con-
sistens in ipso facto: est offensorum condonatio. Hoc sic
proponit Christus: remittite & remittetur vobis. quasi
dicat Christus, si, quod optandum est, vos mei discipuli &
qui studetis pietati, possitis vobis à temerarijs judicijs &
condemnatione proximi cavere, & ita vos, alios non of-
fenditis: aliter tñ. nō fieri potest quin aliquādo alij vos of-
fendant verbis & factis, mala de vobis loquendo, male-
faciendo vobis, ut ad iram concitemini, si quidem infir-
mi estis & non potestis multa judicia iniqua perfer-
re: Scitote vobis necessarium esse & vos teneri con-
donate tales offensas; Si modo velitis ut vobis remit-
tat pater meus cœlestis vestra delicta quæ etiam
non sunt exigua vel parva. Inveniet & ille, ratio-
nem vobiscum conferens non exiguum debitum, debe-
tis magis quam estis solvendo. Remittite itaq; & vos
vestris debitoribus, ut vestra duritas non sit obstaculo
quo minus Deus remittat vobis. Vestra quidem re-
missio & condonatio non potest mereri à Deo remissi-
onem vestrorum debitorum, sed vestra duritas tamen &
ad econdonandum tarditas obstat quo minus Deus vobis
propitius esse velit: Ideoq; dicit, remittite & remitte-
tur vobis.

L. C. Non servandum diu odium: extinguendum, nō
diu proximi offensarum recordandum, non diu ira cu-
stodienda; memores simus illius non occidat sol super
iram

iram vestram: tardi simus ad iram veloces ad condonandum. Quotidie enim nobis orandum dimitte nobis debita nostra. Ergo meminerimus condonanda esse debita proximi. Parabola de seruo cui condonatum est magnum debitum decem milia talentorum, & tam duriter & inhumaniter traxit suum conseruum ob exiguum debitum centum denarios, denuo ad iudicium reuocatur & duriter excipitur sic compellatus, serue nequam, &c. Huic irrascitur Dominus & tradit tortoribus donec totum debitum soluerit. Sic inquit Christus faciet vobis pater meus cœlestis nisi remiseritis ex corde suo quisq; fratri quod deliquerit Matth. 18. Syrach gravissime hortatur ad condonationem proximi, cap. 28. 33. usq; ad v. 10.

III. Tertium misericordiæ opus.

Consistit hoc in facto & liberalitate. Ita exponit Christus dicens: date & dabitur vobis: Mensuram bonam & concussam & superfluentem dabunt in sinum vestrum: Eadem mensura qua mensi fueritis, remetientur vobis alij. Hortatur Christus ad dandum, ut nihil expectemus, & dandum ita, ut expectemus solutionem, ut demus mutuam. Vult Christus nos esse liberales erga indigos & inopes, non duros, non tenaces non in humanos. Promittit etiam his largam retributionem dicens: date & dabitur vobis & quidem eadem mensura qua metimini alij remetientur vobis.

L. C. Non simus difficiles ad dandum, siue gratis, siue mutuo est, Christi mandatum est, misericordiæ opus. Habet etiam hoc opus misericordiæ egregiam retributionem & recompensationem. Non diminuitur ruicquam de mensura. Quod etiã promittitur Psal. 112, v. 5. 6. 7. 8. 9. 10

IN funde quæ sumus Domine famulis tuis Spiritibus
veritatis & pacis, ut quæ tibi placita sunt, toto cor-
de cognoscant & agnita, tota veritate sequantur, per
Christum Dominum nostrum, Amen.

Benedictio, & Claritas & Sapientia, & Gratiarum actio, & Honor, & Vir-
tus, & Fortitudo, DEO nostro, in Secula seculorum, Amen. Apoc. 7: 18.

Q U Æ S T I O N E S

AN sit prohibitum ministris Ecclesiæ falsa dogmata
judicare & damnare. Resp.

Non est prohibitum ne ministri Ecclesiæ falsa dogmata (diligenter ad verbum Dei examinata) judicent & damnent: id enim fecit Christus: Idem fecerunt Prophetæ & Apostoli. Nequæ Christus his verbis magistratus officium abrogat: Cujus est proprium, judicare & condemnare improbos, ut puniantur. Hoc enim Scriptura sæpe, a magistratibus exigit: neq; cuiquam Christiano interdictum est, ne impiam doctrinam & cultus perversos ex verbo Dei judicet atq; condemnet: Si enim falsi doctores (tanquam lupi tapaces) fugiendi sunt, utique judicandi & damnandi sunt.

2. An qui sub falsis doctoribus vivunt omnes
pereant & damnentur? Resp.

Quod

Quod Dominus olim sub Pharifæorum corruptelis, & poſtea in papatu multa hominum milia conſervavit, ut aut in humanis meritis non confiderent, aut eam fiduciam in agone abijcerent & in ſolum Chriſtum, mediatorẽ unicũ, confiderent atq; Salvarentur; hoc non minus miraculum eſt, quam quod Dominus tres ſocios Danielis in media fornace ignea illæſos conſervavit, Dan. 3. interim tamen maxima diligentia Synceritatem doctrinæ conſervare ſtudeamus ut retineamus hoc medium, per quod ſalutem conſequi poſſimus ne Deum tentemus. Peſſime igitur filijs ſuis conſulunt, qui eos in tenera ætate (cum non dum confirmato ſunt iudicio) ad ea loca mittunt, ubi viget falſa religio. Perinde enim faciunt ac ſi quis filium ſuum conijceret in incendium & rogaret Deum ne in igne periret. Nolite (inquit Chriſtus) audire falſos doctores Pharifæos malos legis divinæ interpretætes: non enim evadetis doctiores aut meliores, quam illi magiſtri ſunt: Hypocriſin diſcitis, non veram pietatem: Quemadmodum & ipſi ſunt hypocritæ.

